

...uč se moudrým býti!

„Kdepak, my se teď nechceme učit,“ volají děti sborem, „máme přece prázdniny – a kantoři taky!“ Nebojte se, děcka milá, vaše prudkost pochybila! Jenom si tu přečtěte, ta, která již umíte číst, že je to úvod k jedné známé knize slavného Jana Amose Komenského; jmenuje se Orbis pictus, neboli Svět v obrazech. Knížka je to nevelká, ale je psána ve čtyřech jazycích (latinsky, česky, německy a francouzsky). Je v ní spousta obrázků rozličných věcí a tak celé učení není nudným trápením, ale spíše zábavou a nevťiravým obohacením rozumu (což se nemusí týkat jen dětí). A co víme o Komenském?

Píše o tom sám ve své knize O sobě. Dovíme se z ní, že měl těžký život, protože otec mu záhy zemřel a jelikož se o něj nikdo nestaral, zaostal – nikoli svou vinou - ve vzdělání. (Možná, že znáte, děti někoho, kdo zaostal vlastní zaviněním, třeba, že byl líný, chodil za školu, místo učení vysedával u internetu aj.) Naproti tomu se Komenský z vlastního popudu začal v šestnácti letech učit latině. Po domácích školách (ze kterých by Vám asi vstávaly vlasy – ani zlobit se nesmělo!) odešel na vyšší studia do ciziny a nakonec se vydal na cesty, aby i tím dovršil své vzdělání. Já vím, co vy na to: nevolá někdo, že to cestování by bral? Ale (uvažujme moudře): jak by v cizině obstál, kdyby nic neuměl, nikde se cizím jazykem nedorozuměl a byl odkázán na jakési posunkování rukama? Nebyl by tam za hloupého? A co dál: čím by se živil? Co říkáte? Že od toho jsou rodiče? No, nevím, jak dlouho by se jim to zamlouvalo. Leč vraťme se ke Komenskému. Jeho touhou bylo prospět svému národu knihami psanými v mateřském jazyce.

Tak začal roku 1612 psát Poklad jazyka českého, tj. nejúplnější slovník, způsoby mluvy a přísloví. Roku 1613 se Jan Amos Komenský vypravil do Amsterodamu, výkvětu měst. Další cesty nevtěsnáme do tohoto článku, jedno však nemůžeme pominout, milé děti. Že Komenský byl pronásledován pro svoji víru. Společně s těmi, kteří odmítli dát se zlomit a „nechtěli změnit náboženství“, jak si to přál císař, musel Komenský emigrovat. Spolu s jinými se vystěhoval do Polska. Tam pracoval na knihách, které měly napravit nedostatky školské metody (byly přeloženy do cizích jazyků).

Já vím, děti, máte prázdniny! A tak už jenom slůvko na závěr. Komenský neúnavně pracoval až do konce svého života. Přestěhoval se do svého oblíbeného Amsterodamu, kde v listopadu 1670 zemřel. Byl jednou z velkých osobností, které proslavily náš národ i za hranicemi. Možná, že si jednou přečtete jeho snad nejslavnější dílo: Labyrint světa a ráj srdce, kterého si velmi vážil František Palacký, jiná slavná postava našich dějin. Buďte na ně hrdé, milé děti... Ale teď už si zase běžte užívat prázdnin!